

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Ole Christian Skogstad (miljø)
Magne Haukås (reindrift)
e-post: fmnoosk@fylkesmannen.no

Tlf:

Vår ref: 2016/2386
Deres ref: 201003189-8
Vår dato: 28.07.2016
Deres dato: 31.03.2016
Arkivkode: 561

Uttalelse til søknad om konsesjon for bygging av fire småkraftverk (Sørfoldpakka) – Sørfold og Fauske

Fylkesmannen viser til høring datert 31.03.16 av fire søknader om konsesjon for bygging av vannkraftverk i Sørfold kommune. Fylkesmannen har fått utsatt høringsfrist til 1. august.

Norge har gjennom EUs fornybardirektiv forpliktet seg til å øke andelen av fornybar energi til 67,5 prosent i 2020. Sverige og Norge har et felles mål om å bygge ut ny kraftproduksjon med fornybare energikilder som skal utgjøre 26,4 TWh innen 2020. Regional plan om små vannkraftverk i Nordland følger opp denne visjonen med en målsetning om utbygging av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh innen år 2025.

Dette er en samlet uttalelse fra Fylkesmannen til forelagte konsesjonssøknader. Konklusjonene gjengis i følgende tabell:

Kraftverk	Konsekvenser	Sentrale tema	FMs vurdering
Nevervatn kraftverk	Store	Reindrift, bekkeløft	Innsigelse
Blåmann kraftverk	Store	Reindrift, landskap	Innsigelse
Kobbaskarelva kraftverk	Store	Reindrift, friluftsliv	Innsigelse
Mørsvik kraftverk	Små/middels	Ål	Liten konfliktgrad

Samlet belastning for vassdragsnatur og reindrift

Sørfold, og spesielt den østlige delen av kommunen, er tungt utbygd med vannkraft. Den samlede belastningen på vassdragsnaturen er derfor allerede på et høyt nivå.

Nevervatnet og Blåfjell kraftverk er planlagt å komme i Duokta reinbeitedistrikt og Kobbaskarelva og Mørsvik kraftverk i Stajggo-Hábmer reinbeitedistrikt. Begge disse distriktene er påført store utbygginger i viktige reinbeiteområder – både fra tidligere tider, men også av planlagte tiltak. Kraftutbygginger, større utbedringer av E6, hyttebygging mm. beslaglegger beiteland både direkte og indirekte fordi reinen unnviker slike områder. Anleggsvirksomhet flere steder i utmarka samtidig over år, medfører at reinen ikke får beitero. Videre fører inngrep i beitelandet til at sammenhengende inngrepsfrie områder blir fragmentert og oppstykket. Fragmentering av inngrepsfrie områder er en av de største arealutfordringene til reindriften. Det blir stadig færre slike områder uten inngrep og menneskelig aktivitet som gir reinen ro til å beite uforstyrret.

Rovvilt er en stor og økende utfordring for reinbeitedistriktene. Inngrep i tidligere inngrepsfrie områder reduserer mulighetene for reindriften til å møte disse utfordringene. Ved rovviltangrep

kan det være nødvendig å samle og flytte reinflokken til andre beiteområder. Både anleggsvirksomhet og inngrep kan vanskeliggjøre samling av rein, og det kan bli ekstra utfordrende å holde reinflokken under oppsyn. Dette gir økte tap til rovvilt. Dersom man ikke får samlet sammen og flyttet hele reinflokken, blir den gjenværende reinen svært utsatt for rovviltangrep.

Nevervatnet og Blåmann kraftverk vil, etter Fylkesmannens vurdering, utgjøre en betydelig forverring av den samlede belastningen for Duokta reinbeitedistrikt – og da særlig den samlede belastningen for beiteområdene øst for E6 og til svenskegrensen. Utbygging av en rekke kraftverk med tilhørende infrastruktur har medført store negative konsekvenser i disse områdene. I tillegg er det her gitt konsesjon til flere nye kraftverk som er under bygging eller klar for utbygging.

For Stajggo-Hábmer reinbeitedistrikt er det først og fremst Kobbsskarelva kraftverk som vil ha stor betydning for den samlede belastningen. Det vil i årene fremover være en massiv anleggsvirksomhet i Bonådalen (vest for Kobbsskarelva) i forbindelse med ny E6-trasé. Også videre nordover i distriktet er det planlagt anleggsvirksomhet i forbindelse med E6. Innenfor distriktsgrensene er det allerede bygd ut mange kraftverk, og det er en rekke konsesjonsgitte kraftverk som venter på å bli bygd.

3 av de 4 omsøkte kraftverkene er planlagt i reindriftas flyttlei. Fylkesmannen vil minne om at det i henhold til lov om reindrift § 22 **ikke** er lov å iverksette tiltak som hindrer bruk av flyttleiene:

«Reindriftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastningsplasser for transport av reinen. Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter skjønn ved jordskifteretten, hvis enighet ikke oppnås. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnet».

Det er ikke lov å hindre bruk av flyttleiene – verken midlertidig eller permanent. Tillatelse til aktivitet som hindrer bruk av flyttlei krever godkjenning fra landbruks- og matdepartementet. Søknad om omlegging av flyttlei skal sendes departementet via Fylkesmannen. Dersom tiltakshaver og reinbeitedistrikt finner løsninger for midlertidig omlegging av flyttlei (for anleggsperioden), behøves ikke søknad om midlertidig omlegging. Uten slik enighet må også søknad om midlertidig omlegging sendes departementet. Det er viktig å være oppmerksom på at det er flyttleias funksjon som er vernet, og ikke bare et konkret begrenset areal eller terrengformasjon.

NEVERVATNET KRAFTVERK

Nevervatnet kraftverk (søker Nevervatnet kraft AS) er planlagt etablert ved overføring etter vassdragsreguleringsloven av elva Kjølvikelva (også benevnt som Stigåga) til Nevervatnet og bygging av Nevervatnet kraftverk i Neverskarelva. Inntakspunktet på kote 503 ligger i Fauske kommune, og er planlagt overført i tunnel til en tilførselsbekk til Nevervatnet. Middelvannføringen i Kjølvikelva er 780 l/s, og planlagt maksimal slukeevne er 1480 l/s. Overføringen av vann berører en elvestrekning på 4700 m. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 90 l/s i sommersesongen og 40 l/s resten av året.

Selve kraftverk vil nyttiggjøre seg av et 276 meter fall fra inntaket på kote 393 til kraftstasjonen på kote 117. Vannveien skal delvis graves ned, delvis gå i tunnel. Middelvannføringen er 1250 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2400 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 5,5 MW og gi en årlig produksjon på 22,4 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 2100 m lang strekning av Neverskarelva. Neverskarelva er underlagt manøvreringsreglementet til Neverskarvatnet reguleringsmagasin, hvor det ikke er krav til minstevannføring i dag.

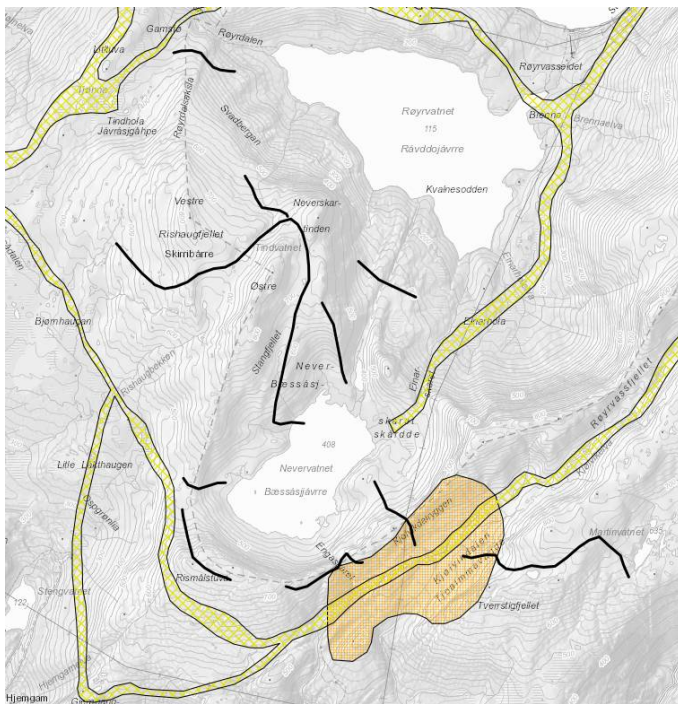
Innsigelse

Av hensyn til reindrift fremmer Fylkesmannen med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Neverskarvatnet kraftverk. Innsigelsen begrunnes med negative konsekvenser for reindriftas særverdiområder, herunder flytt- og trekkleier, oppsamlingsområde og minimumsbeiter.

Begrunnelse

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Duokta reinbeitedistrikt, og området brukes primært til høstvinter- og vinterbeiter. Reinbeitedistriktet har avtale om grenseoverskridende beitebruk med Tuorpon sameby. Samebyen bruker områdene på norsk side primært til sommerbeiter. Det er også flere flytt- og trekkleier i tiltaksområdet.

Figur 1 Reindriftas flyttleier er markert med gule polygoner, trekkleier med svarte linjer og oppsamlingsområde med oransje polygon.

Inntakسدemning og -basseng i Kjølvikelva vil komme midt i reindriftas oppsamlingsområde. Det er flere flytt- og trekkleier som leder inn og ut av oppsamlingsområdet. Det er usikkert hvordan inntaksbassenget vil påvirke flyttleia der. Betongdemningen og inntaksdammen vil bli et inngrep i et ellers forholdsvis urørt område (foruten kraftlinja som krysser sør i dalen). I landskapskartleggingen som Nordland fylkeskommune har fått gjennomført, er området hvor

inntakسدammen er planlagt del av et landskapsrom i kategorien «uten bebyggelse og infrastruktur».

Overført vann fra Kjølvikelva vil medføre en vesentlig større vannføring fra tunnel og ned til Nevervatnet. På vinterstid kan dette gi utslag i ising, og det er usikkert hva dette vil medføre for trekklei opp og ned fra Kjølvikdalryggen. Økt vannføring vil også kunne medføre ytterligere forverring av isforholdene på selve Nevervatnet og Røyrvatnet. I følge reinbeitedistriktet er det allerede i dag utfordrende for reindriften at isforholdene er endret som følge av tidligere kraftutbygging, noe som gjør det til tider umulig å krysse innsjøene – enten det er på naturlig trekk eller ved flytting. Videre er det i området mellom Nevervatnet og Vatn 393 en trekklei. Endrede isforhold som følge av økt vannføring, og som følge av at Vatn 393 blir inntaksbasseng kan få negative konsekvenser for denne trekkleia.

Rørgate, midlertidig anleggsvei og strømkabel vil gi tap av viktig beiteland i flere år – særlig negativt er dette for vinterbeitene som er minimumsfaktor for reinbeitedistriktet. Også her vil flyttlei og trekklei bli negativt påvirket – i anleggsperioden vil disse være å anse som stengt.

Området øst og sør for Røyrvatnet er i dag lite tilgjengelig. Det er også langt å gå for å komme seg til Nevervatn og Kjølvikdalen – her har reinen store sammenhengende områder med forholdsvis lite inngrep og lite menneskelig aktivitet. Slike områder blir det stadig færre av med økt aktivitet i utmark i form av utbygging og nye former for friluftsliv. Med anleggsvei til sørsiden av Røyrvatnet, vil det både bli enklere å ta seg til denne siden av vatnet, men også videre opp til Nevervatn og Kjølvikdalen. Økt menneskelig aktivitet vil være svært uheldig for reindriften i disse områdene. Disse negative konsekvensene kan unngås ved at det ikke bygges anleggsvei, men at utstyr fraktes med båt over Røyrvatnet.

Fylkesmannen vil vurdere å eventuelt trekke innsigelsen dersom tiltaket tilpasses slik at:

- det ikke hindrer reindriften rett til å flytte rein – midlertidig eller permanent
- inntakسدam i Kjølvikdalen bygges slik at den blir minst mulig synlig (demning), og ikke medfører negative konsekvenser for flyttlei
- det ikke bygges anleggsvei

I tillegg bør det kunne dokumenteres at overføring av vann fra Kjølvikelva ikke medfører negative konsekvenser for flytt- og trekkleier ved Nevervatnet, og at muligheten for kryssing av Nevervatnet og Røyrvatnet ikke blir ytterligere vanskeliggjort.

Merknader – miljø og friluftsliv

Naturmiljø

Dette omsøkte tiltaket er det mest konfliktfylte i Sørfoldpakken med tanke på påvirkninger av naturmangfoldet. En utbygging her vil gi negative virkninger for to bekkekløfter. Om redusert vannføring vil påvirke et potensielt underjordisk løp framgår ikke av søknaden og dets dokumenter. Det framkommer kun at «*Neverskarelva går i grunnen til om lag 100 meter før dens utløp i Røyrvatnet*». Om det her er snakk om løp i en grotte eller løp under steinblokker er uvisst, og burde vært avklart i søknaden og naturmangfoldrapporten. Berggrunnen i området tyder imidlertid ikke på at det dreier seg om grottesystem, men dette kan ikke utelukkes.

Dalføret er rimelig intakt og de naturlige økologiske funksjonene er i liten grad forringet, noe som gir grunnlag for en større «bekkekløftavgrensing». Elva går i flere stryk og dels over i fossefall nedenfor kote 190. Dette genererer stedvis fossesprutsoner. I forbindelse med

bekkekløftprosjektet (Klepsland J. T. 2010) ble det innenfor bekkekløftlokaliteten langs nederste del av Stiåga (Stigåga er nedre del av Kjølvikelva) avgrenset en viktig forekomst av høgstaudebjørkeskog i dalsidene. Avgrensingen omfatter den eldre og lite hogstpåvirkete storbregne-høystaude-løvs skogen. Naturtypen er dominert av bjørk, men det inngår også noe gråor-heggeskog og større areal utpreget boreal blandingsskog med både bjørk, gråor, selje og rogn. Vegetasjonen er stort sett svært frodig med forholdsvis velutviklet naturskogsstruktur. Dødvedmengden i området er imidlertid relativt lav. Signalarten rustdoggnål (NT) er funnet ved basis av gammel bjørk. Denne arten forekommer relativt sparsomt i fylket. Langs vassdraget inngår moderat base- og luftfuktighetskrevede kryptogamer.

Det er vanskelig å definere hvor mye vann som må gå i elva for å opprettholde tilstrekkelig fuktighet i bekkekløfta. Til tross for at kløfta mottar brukbar restvannføring fra Tverrstigfjellet til Stigåga i perioder på året, vurderes overføring av vann til Nevervatnet å medføre reduksjon av fuktighet i kløfta og muligens skogen, samt at mindre areal vil bli vanndekt. En vil forvente vridning mot mer tørketolerante arter.

Det er registrert ca. 20 bekkekløfter i Salten. I Fauske kommune er naturtypen kun tidligere kjent fra Valffarjohka. Det er store forskjeller mellom kløftene i Stiåga og Valffarjohka, da vegetasjonen og artene langs Valffarjohkas i vesentlig større grad synes å være knyttet til baserik berggrunn og/eller sigevann. Av bekkekløftene i Salten med verdi utover lokal verdi, synes høgstaudeskog hvor bjørk dominerer tresjiktet å være forekommende i underkant av fem av tretten lokaliteter. Dette tilsier at bekkekløften og høgstaudebjørkeskog anses å være av stor regional betydning for ivaretagelsen av naturtypens spennvidde. Dette samsvarer med Klepslands (2010) vurderinger om at lokaliteten vil i noen grad bidra til inndekking av mangler i skogvernet hva gjelder rike skogtyper (høystaudeskog) og internasjonal ansvarstype (bekkekløft).

Fylkesmannen vurderer at overføring av Stigåga (Kjølvikelva) vil medføre store negative konsekvenser for naturmiljøet.

Friluftsliv

Området rundt Røyrvatnet er et svært viktig utfartsområde. Fylkesmannen er enig i vurderingene om friluftslivets verdi, og at en utbygging som omsøkt vil gi middels negativ konsekvens for friluftslivet.

BLÅMANN KRAFTVERK

Blåmann kraftverk (søker Veiski Vannkraft AS) vil utnytte et fall på 200 meter i «Blåmannelva» fra inntaket på 879 moh. til kraftstasjonen på 679 moh. Vannveien vil være 1380 meter nedgravd rørgate. Middelvannføringen er 900 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2100 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,6 MW og gi en årlig produksjon på 10 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1600 m lang strekning av Blåmannelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 100 l/s i månedene august og september. For resten av året er det planlagt slipp av minstevannføring på 10 l/s.

Innsigelse

Av hensyn til reindriftas flyttlei, jfr. reindriftingslovens § 22, og samlet belastning for reindrifta i området, fremmer Fylkesmannen innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av

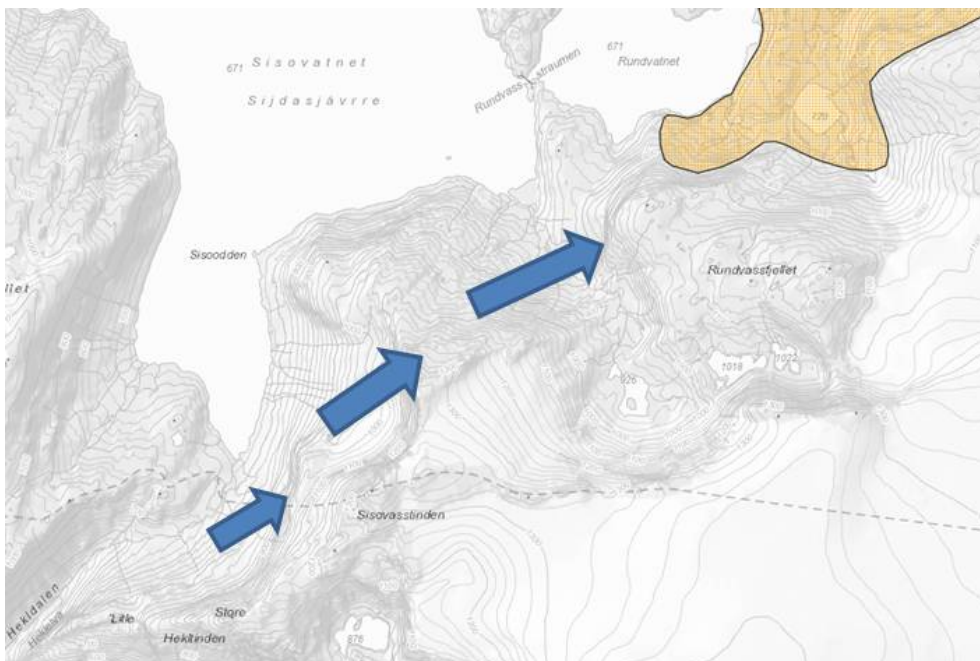
Blåmann kraftverk. Innsigelsen fremmes med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd.

Begrunnelse

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Duokta reinbeitedistrikt, og området brukes primært til høstvinter- og vinterbeiter. Reinbeitedistriktet har avtale om grenseoverskridende beitebruk med Tuorpon sameby. Samebyen bruker områdene på norsk side primært til sommerbeiter. Samebyen har svært begrenset med slike beiter i høyfjellet, og de er derfor av stor betydning.

Det er også flyttlei i området. Fylkesmannen har vært i kontakt med Duokta reinbeitedistrikt som opplyser at det er flyttlei mellom Hekldalen og Rundvatnet hvor reindriften har oppsamlingsområde. Flyttleia er ikke inntegnet på reindriften arealbrukskart. Fylkesmannen vurderer ut fra terrenget, at eneste naturlige passasje fra sørvest til oppsamlingsområdet er som skissert i figur 2 (se under). Kraftverk med rørgatetrasé er planlagt på tvers av denne flyttleia.

Figur 2 Flyttleia antydnet med piler mellom Hekldalen og oppsamlingsområde øst for Rundvatnet

Like øst for tiltaksområdet har reindriften oppsamlingsområde – her er det et naturlig avgrenset område som gjør det til et eget område for å samle reinflokken. Oppsamlingsområder er blant reindriften særverdiområder.

I tillegg til rørgate og kraftstasjon, vil adkomstveien trolig medføre store negative konsekvenser for reindriften i området. En adkomstvei bort til Blåmannsisen vil med stor sannsynlighet øke antall personer som beveger seg bort til, og i dette området i betydelig grad. Å se en isbree på nært hold er attraktivt, men i dag er det et ganske langt stykke å gå for å komme seg inn til breen. En adkomstvei vil gjøre dette mye enklere og raskere. Økt menneskelig aktivitet i dette området vil medføre negative konsekvenser for reindriften – både

for flyttlei, oppsamlingsområde og generelt for beiting i området. Disse negative konsekvensene kan unngås ved at anleggsveien tilbakeføres til natur, eller at det ikke anlegges anleggsvei – men at utstyr fraktes inn med båt over Sisovatnet.

Blåmann kraftverk vil etter Fylkesmannens vurdering samlet sett få store negative konsekvenser for reindrifta. Kraftverket vil få negative konsekvenser for flyttlei, oppsamlingsområde og viktige sommerbeiter. Reindrifta er allerede påført betydelige negative konsekvenser i området som følge av Siso kraftverk med tilhørende infrastruktur, og Veiski kraftverk (som har fått konsesjon for bygging). Den samlede belastningen for reindrifta i området er stor, og dette må være en vesentlig faktor i vurderingen av om Blåmann kraftverk skal få konsesjon eller ikke.

Fylkesmannen vil vurdere å trekke innsigelsen dersom tiltaket tilpasses slik at det ikke hindrer reindriftras rett til å flytte rein – midlertidig eller permanent, og at det ikke bygges anleggsvei (eventuelt at denne tilbakeføres til natur).

Merknader – landskap, friluftsliv, naturmangfold og samlet belastning

Landskap og friluftsliv

Landskapstypen rundt Sisovatnet, som ligger nær Blåmannsisen, omfatter åpent dallandskap i høyfjellet over skoggrensen med et sterkt innsjøpreg. Landskapstypen er også preget av tekniske inngrep som bygninger, vei- og ledningsnett og regulerte vann. Denne landskapstypen er svært sjelden i Nordland, og finnes kun i fire andre områder i fylket. Fylkesmannen er klar på at landskapet her er av minimum vesentlig regional verdi. Selv om Blåmannprosjektet i seg selv ikke er det vannkraftprosjektet med størst landskapsvirkninger, vil ytterligere utbygging, og da særskilt av smeltevann rundt isbreen, medføre en betydelig økning i den samlede belastning på landskapsrommet her. Ut fra dette vurderer Fylkesmannen konsekvensvurderingen for landskapet i driftsfasen å være noe undervurdert.

Influensområdet er et godt utgangspunkt for turer til både Rago nasjonalpark, Blåmannsisen og Padjelanta nasjonalpark i Sverige. Det aktuelle området ligger akkurat utenfor det avgrensede viktige friluftsområdet «Sisotind-Sisovatn-Veiski-Løyta». Friluftslivskvalitetene henger nøye sammen med landskap. Negative konsekvenser for denne verdien påvirker derfor også friluftslivet. Redusert vannføring i utløpselver, samt nye tekniske inngrep, vil virke negativt for opplevelsen av urørt natur. En forventer at naturlig revegeteringen vil gå seint som følge av kort vekstsesongen i fjellet. I verste fall er det ikke sikkert at området blir fullstendig revegetert.

Det er etter Fylkesmannens syn viktig at et representativt utvalg av uberørte friluftsområder i Nordland ivaretas. Inngrep i form av vei og kraftutbygging vil medføre at vilkårene for det mer villmarkspregede friluftslivet i området blir vesentlig dårligere. Blåmannprosjektet er likevel vesentlig mindre konfliktfyllt for landskap og friluftsliv enn tilfellet var for Veiskiutbyggingen, og gitt konsesjon for Veiskiutbyggingen er det ikke urimelig at vannressursloven § 25 også vil kunne vurderes å være oppfylt i omsøkte tilfelle. Her vil spørsmålet om samlet belastning og tåleterskelen være avgjørende.

Naturmangfold

Utbyggingen vil i moderat grad være konfliktfyllt med tanke på naturmangfoldet. Dette ut fra at det er relativt sparsomt med vegetasjon i området og fraværet av viktige naturtyper. Den nær truede arten isssoleie vil kunne bli negativt berørt som følge av redusert vannføring.

Issoleie er vanlig forekommende i fylket, og er registrert relativt hyppig i områdene rundt Blåmannsisen og Sulitjelmaisen. Tap av forekomstene ved «Blåmannelva» vil i liten grad påvirke bestanden som helhet i regionen.

Samlet belastning i området

Ettersom kraftverket utnytter smeltevann fra Blåmannsisen, vil mesteparten av produksjonen skje i sommersesongen. Etter det opplyste vil bare ca. 16 % være vinterkraft. Fjellområder er generelt svært sårbare for inngrep. I det aktuelle fjellområdet, som allerede har betydelige inngrep, vil naturområder uten eller med få tekniske inngrep ansees å være en knapp ressurs, som det vil være av stor interesse å ivareta. Omsøkte tiltak vil gi ytterligere inngrep i et fjellområde som til tross for eksisterende inngrep fortsatt har verdi, om dog betydelig redusert, for naturmiljø, landskapet, friluftsliv og reindrift.

Området Sisovatn og omegn er tungt utbygd med vannkraft. Siso kraftverk, som ble etablert i 1968, nyttiggjør seg av overføringer fra Løytavatnet i nord og avløpet fra store deler av Blåmannsisen i sør. Videre er det gitt konsesjon til Veiski kraftverk, Fagerbakken kraftverk og Laksåga kraftverk. Sistnevnte ligger hos OED for klagebehandling. I Sulitjelmaområdet, sør for Blåmannsisen, er flere vassdrag utbygd eller overført.

KOBBSKARELVA KRAFTVERK

Kobbskarelva kraftverk (søker Kobbskarelva kraftverk SUS) vil utnytte et fall på 349 m i Kobbskarelva mellom inntaket på kote 564 og kraftstasjonen på kote 215. Vannveien vil være 1450 meter lang, hvorav 310 meter vil være frittliggende rør i dagen og 1140 meter vil være nedgravd rørgate. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på omtrent 1600 m av Kobbskarelva. Middelvannføringen er 248 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 620 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,8 MW og gi en årlig produksjon på 4,3 GWh. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 25 l/s i sommersesongen og 9 l/s resten av året.

Innsigelse

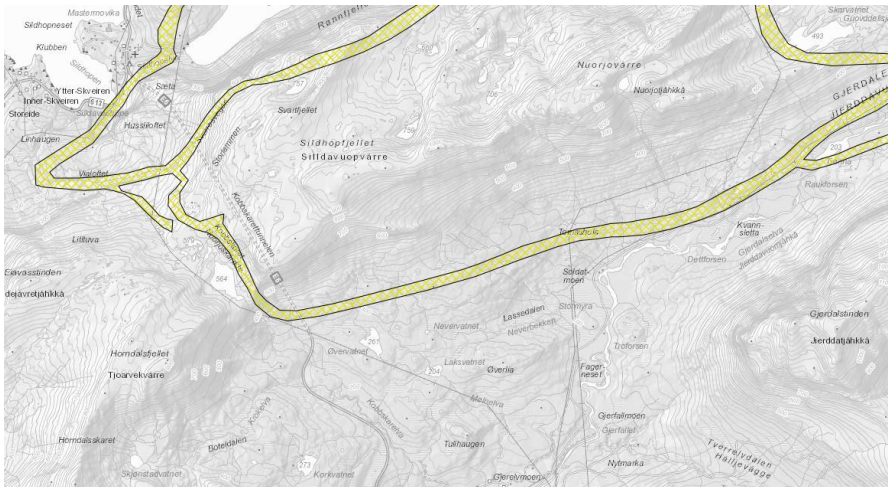
Av hensyn til reindriftas flyttlei i området, jfr. reindriftingslovens § 22, fremmer Fylkesmannen innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Kobbskarelva kraftverk. Innsigelsen fremmes med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24 tredje ledd.

Begrunnelse

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Stajggo-Hábmer reinbeitedistrikt, og området brukes primært til vår-, sommer- og høstbeiter.

Det er også flyttlei i området. Kobbskaret er en viktig passasje for reindrifta både ved naturlig trekk og ved flytting av rein til og fra Gjerdalen. Området er bratt og ulendt med mye ur, og det er begrenset hvor reinen kan bevege seg. En betongdemning og rørgate i dette området vil være svært uheldig. Fylkesmannen vurderer at Kobbskarelva kraftverk som omsøkt vil medføre store negative konsekvenser for reindrifta.

Figur 3 Flyttelei gjennom Kobbskardet til og fra Gjerdalen

Kobbskardet brukes til flytting av rein – hovedsakelig til Gjerdalen på våren og fra Gjerdalen på høst-vinteren.

I anleggsperioden anser vi at flytteleia ikke kan brukes, og at den må anses som midlertidig stengt. I driftsfasen er vi usikker på i hvilken grad demning, vanninntak og rørgatetrasé vil forringe flytteleia. Dette vil særlig avhenge av hvor disse plasseres i forhold til flytteleia. Dette må vurderes nærmere gjennom befaring.

Dersom tiltaket tilpasses slik at det ikke hindrer reindriftas rett til å flytte rein – midlertidig eller permanent, vil Fylkesmannen vurdere å trekke innsigelsen.

Merknader – miljø og friluftsliv

Naturmiljø

Berggrunnen i det aktuelle tiltaks- og influensområdet består av granitt og granodioritt, stedvis forgneiset. Dette er harde og sure bergarter som gir lite grunnlag for kalkrevende arter av karplanter samt moser og lav. Glimmerskifer- og fylittområdene nordvest og sørvest for Kobbskarvatnet vil normalt inneholde mer næring, men disse er kvartsrik (Muorkiskifer) og vil forventelig avgi lite plantenæringsstoffer.

Ecofact konkluderer i rapport 166 (2011) med at det er få biologiske verdier i området. Det er ikke påvist noen rødlistede arter som har permanent tilhold i influensområdet. Området består av trivielle naturtyper og vegetasjonstyper. Fylkesmannen besitter ikke informasjon som skulle tilsi en annen vurdering, og vi vurderer også området til å ha liten biologisk verdi.

Utbyggingen vil føre til redusert vannføring i Kobbskarelva, og vil påvirke forekomsten av trivielle fuktighetskrevede mosearter (krusknausing og ranksnørose) i og i nærheten av elveleiet.

Tidspunktet for befaringen er ikke optimal med tanke på registrering av fugl. Fylkesmannen er, i likhet med konsulentfirmaet, kjent med at det tidligere er observert næringsøkende fjellvåk og haukugle langs Kobbskarelva. Selv om ikke vi har informasjon om hekking i området, kan det ikke utelukkes at artene hekker her. Fylkesmannen påpeker videre at

området rundt skiløypa har hatt, og muligens fortsatt har, verdi for storfugl. Det er ikke usannsynlig at det åpne skogområdet og våtmarkspartiene på nordsiden av elva fungerer som spillplass.

Friluftsliv

Lysløypa i Kobbskaret er registrert som et svært viktig friluftslivsområde. Området benyttes av regionale brukere, og har helt klart regional verdi. Området grenser til Gjerdalen, som er et annet regionalt viktig friluftslivsområde. Korkdalen/Botelvdalen i vest er nok av mer lokal verdi. Ettersom elva er godt synlig fra øst, vil redusert vannføring helt klart gi negative virkninger for landskapet og opplevelsen av dette området.

Lysløypeområdet verdi for friluftsliv tilsier at inngrep bør lokaliseres utenfor. Reduksjon av vannføringen på vinterstid kan utgjøre en utfordring med tanke på etablering av lysløypestrase. Direkte inngrep og eventuelle utfordringer med tanke på lysløypeprepareringen er vesentlig mindre i alternativ 2. Fylkesmannen vurderer dette alternativet som minst konfliktfylt.

MØRSVIK KRAFTVERK

Mørsvik kraftverk (søker Norges Småkraftverk AS) vil utnytte et fall på 57 meter i Mørsvikelva mellom inntaket på 77 moh. og kraftstasjonen på 20 moh. Vannveien vil være 480 meter nedgravd rørgate. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 500 meter lang strekning av Mørsvikelva. Middelvannføringen er 1800 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 3600 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,8 MW og gi en årlig produksjon på 5,7 GWh. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 260 l/s hele året.

Vurdering

Naturmiljø

Mørsvikelva danner etter det opplyste en forholdsvis grunn kløft på den berørte strekningen. Harde og sure gneiser i grunnen gjør ikke området spesielt frodig. Naturverdier direkte knyttet til selve elva ble ikke registrert ved den naturfaglige undersøkelsen. De største verdiene vil i så måte være knyttet til produksjonen i elva.

Sjøørret og laks kan vandre opp ca. en kilometer av Mørsvikelva. Ettersom kraftstasjonen og utslippspunktet ligger oppstrøms anadrom strekning, vil ikke det omsøkte tiltaket være i direkte konflikt med disse hensyn. Fylkesmannen forutsetter at det stilles krav om installering av omløpsventil for å hindre stranding av fisk og rogn ved plutselig stans av anlegget. Videre må det på plass tiltak for å unngå at gassovermettet vann når dammen nedstrøms vandringshinderet.

Det er ikke usannsynlig at ål (VU) vandrer opp vassdraget. Vi deler derfor Bioregs forslag til avbøtende tiltak for ål i form av coandarist og etablering av åleledere forbi kraftstasjonen og inntaket.

Manglende bunnvegetasjon i elva gjør at evertebratproduksjonen ikke er utpreget, og sannsynligheten for å finne rødlistede insektarter (døgnfluer, steinfluer, vårfluer og fjærmygg) vurderes som lav. Redusert vannføring gir redusert areal for produksjon av bunndyr.

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt, og området brukes primært til vår- og høstbeiter. Fylkesmannen anser at de største konsekvensene for reindriften vil være i anleggsfasen. Konsekvensene for reindriften vil etter Fylkesmannens vurdering være minimale i driftsfasen.

Med hilsen

Ola Bjerkaas
fung. fylkesmann

Andreas Sletten
fung. landbruks- og reindriftdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Sørfold kommune
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland
Miljødirektoratet
Nordland fylkeskommune
Duokta reinbeitedistrikt v/ Mats Pavall
Fauske kommune
Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt v/ Per Isak Labba